

EXCURSIA DE BIBLIOTECĂ – MOD DE EXTINDERE A ORIZONTURILOR CUNOAȘTERII

**Aliona MUNTEAN,
Rodica BALEANU,
Biblioteca Națională
a Republicii Moldova**

Rezumat: Metodologia unei excursii ghidate se bazează pe abilitatea de a inventa, conceptualiza și istorisi o „poveste” despre un „obiect” dat. Metoda de desfășurare a excursiilor include un set de tehnici metodologice, care asigură eficacitatea excursiei ca metodă de comunicare cu comunitatea. Autorii acestui articol prezintă excursia ca un serviciu modern de bibliotecă, deci în contextul dezvoltării de competențe pentru utilizatori.

Cuvinte-cheie: excursie, tur de bibliotecă, metode de organizare a excursiilor.

Abstract: The methodology of a guided tour bases on ability to invent, conceptualize and tell the “story” about a given “object”. Practice of conducting the library excursion includes a set of methodological techniques, which ensure its effectiveness as a method of contact with the community. The authors present the guided tour like a modern library service in context of users’ skills development.

Keywords: excursion, library tour, methods of organizing excursions.

Societatea în care trăim evoluează în S ritm rapid și aduce schimbări majore în stilul de viață al utilizatorului, în obiceiurile de consum, în luarea deciziei de a utiliza/ consuma/ folosi. Ca urmare, o bibliotecă modernă este obligată să ofere beneficiarilor săi experiențe neașteptate pentru toate categoriile de servicii furnizate, cu scopul atragerii acestora [1]. Sfera serviciilor capătă dimensiuni tot mai mari nu numai în viața social-economică a țării, dar și în activitatea cotidiană a bibliotecilor. Stimulentul esențial al apariției serviciilor noi și amplificării serviciilor tradiționale de bibliotecă îl constituie nevoia/ cerința comunității deservite [7].

Un imbold considerabil pentru dezvoltarea social-economică a țării, dar și – mai important – pentru formarea valorilor spirituale și intelectuale ale omului, este sectorul turistic al țării. Cercetările specialiștilor

în domeniu demonstrează că turismul este un sector vital al economiei la nivel național și internațional, având tendințe de creștere continuă. Turismul cultural este definit de către Organizația Mondială a Turismului (Raport OMT 2012) drept „excursii al căror scop principal sau secundar este vizitarea siturilor și acele evenimente a căror valoare culturală și istorică le-a făcut o parte a moștenirii culturale a unei comunități”. Componenta principală în această definiție este conceptul de „moștenire culturală”, care include moștenirea tangibilă și intangibilă ca un „set de valori culturale care sunt purtătoare de memorie istorică, identitate națională și au o valoare științifică sau culturală” [6].

Bibliotecile nu pot sta deoparte atunci când se valorifică bunurile culturale și spirituale ale țării. Similar cu alte obiecte culturale și informaționale, bibliotecile ar

putea să contribuie la dezvoltarea acestora. Resursele informaționale și umane de care dispun bibliotecile moderne le permit să devină centre de informare în turism, un fel de operator de turism, inițiatori și organizatori ai mai multor evenimente culturale pentru un public larg, promotori activi ai turismului cultural-informativ, etnografic, ecologic sau rural.

Orientarea spre turismul intern și promovarea activă a noilor destinații turistice este imposibilă fără cunoașterea istoriei locale. Anume istoria locală, istoria fiecărui orașel sau sat aparte, este cea care oferă posibilitate oamenilor din comunitatea dată să fie mai aproape de pământul natal, să cunoască mai bine natura, istoria și cultura neamului. Biblioteca poate fi unul dintre principalii parteneri de informare, furnizând produse și servicii de înaltă calitate pentru promovarea comunității sale. Activitatea unei biblioteci în acest domeniu poate fi prezentată printr-o serie de produse și servicii, care includ:

- formarea unor resurse informaționale (colecții speciale sau baze de date), care ar conține informații de referință despre raionul/ satul respectiv;
- elaborarea unor documente de publicitate (atât tradiționale, cât și multimediu), valorificând istoria și cultura orașului/ satului natal;
- organizarea unor activități culturale (expoziții de pictură sau foto, întâlniri cu personalități din comunitate etc.) care ar promova valorile și bunurile culturale ale comunității deservite;
- organizarea excursiilor, călătoriilor interactive în orașul/ satul natal.

Autorii prezentului articol și-au propus să prezinte excursia ca un serviciu modern de bibliotecă, deci în contextul dezvoltării de competențe pentru utilizatori.

Cuvântul „excursie” a apărut din latină și înseamnă plimbare sau călătorie – de obicei în grup, făcută pe jos sau cu un mijloc de transport în locuri remarcabile, de interes științific, cognitiv sau de divertisment, în scop educativ, sportiv sau distractiv.

O excursie este o expunere gândită metodic a locurilor de interes, a monumentelor istorice și culturale, care se bazează

pe o analiză a obiectelor în fața ochilor excursioniștilor, precum și o poveste iscusită despre evenimentele asociate acestora. Cu toate acestea, ar fi greșit să reducem esența conceptului de „excursie” doar la acest aspect. Luați în considerare mai multe formulări ale termenului „tur”, care au fost publicate în diverse publicații în ultimii 70 de ani. Prima dintre ele arată astfel: „O excursie este o plimbare care are ca sarcină studierea unui anumit subiect pe un material specific accesibil la contemplare” [4].

Descriind locul activităților de excursie în munca extrașcolară cu copiii, excursionistul L. Barkhash credea că o excursie este o metodă vizuală de obținere a anumitor cunoștințe, educare prin vizitarea anumitor obiecte (un muzeu, o fabrică, o fermă colectivă etc.), având un subiect pre-dezvoltat, cu un lider special (ghid).

Să cităm și una dintre ultimele definiții publicate la vremea respectivă: „Un tur este o formă specială de muncă educațională și extracurriculară, în care profesorul-ghid și elevii îndrumați colaborează în procesul studierii fenomenelor realității observate în condiții naturale (plantă, fermă colectivă, monumente de istorie și cultură, situri memoriale, natură etc.) sau în bolți de colecție special create (muzeu, expoziție)”.

Teoreticianul și organizatorul activității excursioniste din Rusia, B. V. Emelyanov definește excursia ca „esența procesului de cunoaștere intuitivă a lumii înconjurătoare”, legat de obiectele turistice selectate și programate din timp, care vor fi studiate la locul lor. O altă definiție concretizează că „excursia este un proces de percepere a realității, constituit la confluența impresiilor vizuale și conceptuale” [4].

Din definițiile de mai sus ale excursiei devine clar faptul că excursia este una dintre formele de cunoaștere a lumii din jurul nostru, compusă din două elemente importante: vizualizarea obiectelor pre-selectate în realitatea înconjurătoare și o poveste despre ele, care acționează ca o explicație a seriei vizuale. Excursia lipsită de poveste va rămâne doar o vizită a obiectivelor turistice, eficiența căreia sau influența asupra conștiinței vizitatorilor va fi minimă.

Esența excursiei este unitatea între

demonstrare și expunere. În excursie, un rol considerabil îl are partea emoțională, care este, de fapt, componentul de bază al fiecărei excursii. Ceea ce a fost văzut și auzit trebuie să trezească sentimente de sensibilizare: admirație, interes, tristețe, bucurie, mândrie etc. Excursia nu este un simplu amuzament, este o activitate intelectuală în petrecerea timpului liber sau de învățământ, care necesită eforturi fizice și spirituale. Datorită vizibilității, clarității, emotivității, excursia este o formă extrem de eficientă de împărtășire a cunoștințelor cu excursioniștii, ea contribuie la asimilarea factorilor prezentați, exercită o influență puternică asupra formării aspectului spiritual al omului. Excursia pentru mulți devine începutul activității de autoeducare [4].

Un obiectiv indispensabil al excursiei este dezvoltarea unii atitudini cu privire la subiectul excursiei în rândul excursioniștilor. Atitudinea față de excursie trebuie înțeleasă ca o anumită viziune a excursionistului asupra perioadei istorice căreia excursia este dedicată; percepția oricărei acțiuni; înțelegerea situației specifice în care se afla scriitorul, sculptorul (artistul), creându-și opera. În acest proces, materialul turului, prezentarea acestuia de către ghid joacă un rol important. Principalul lucru în acest proces este problema înțelegerii. Majoritatea vizitatorilor percep punctul de vedere al ghidului, care devine bază pentru înțelegerea materialului și dezvoltarea atitudinilor față de subiectul evenimentului. De aici, obiectivitatea ghidului este binevenită și chiar dorită. Baza excursiei este textul aprobat.

Excursia îndeplinește anumite funcții care contribuie la dezvoltarea intelectuală a persoanelor interesate și la poziționarea imaginii obiectului. Fiecare excursie poate îndeplini, concomitent, câteva funcții, fapt ce depinde de modul în care este condusă și de structura grupului de vizitatori. Pentru copii și tineri aceasta îndeplinește funcția de lărgirea orizontului de cunoștințe, a viziunii tehnico-culturale; pentru adolescenți – alegerea profesiei; pentru turiștii străini – funcția de informare etc.

Etapele de pregătire a excursiei

Din momentul conceptualizării/ plani-

ficării excursiei avem în vedere faptul că durata, conținutul și aspectul excursiei vor fi variate în dependență de grupul țintă. Particularitățile de vârstă sau profesie impun atât definirea obiectivelor, cât și alegerea traseului sau metodologiilor de efectuare a excursiei. Vom ține cont de faptul că durata excursiei pentru copii este limitată, iar însăși excursia trebuie să conțină câteva elemente interactive. Adolescenții vor aprecia elementele de originalitate, uimire sau competiție. Specialiștii maturi vor aprecia un conținut mai științific sau profesional.

1. Definirea scopului și obiectivelor turului

Scopul excursiei este de a dobândi cunoștințe/ abilități despre un anumit subiect, obiect/ loc sau eveniment. O excursie este o sinteză a mai multor forme de muncă culturală și educativă. Scopul și obiectivele excursiei determină selectarea finală a obiectelor de excursie, a itinerariului excursiei, a conținutului materialului pentru expunere, selectarea mijloacelor vizuale din portofoliul ghidului, dispoziția emoțională a excursiei și a părților sale individuale. Astfel, fără definirea obiectelor nu poate fi concepută elaborarea unei excursii, în care sunt concentrate funcțiile de formare și educare. Pentru realizarea scopului, obiectivelor și textului coerent al excursiei este indispensabilă documentarea prealabilă: cercetarea cărților, broșurilor, publicațiilor din ziare și reviste, cu referință la tema respectivă. Obiectivele excursiei sunt concepute pentru a atinge scopul și a prezenta obiectul cât se poate mai multilateral [5].

▪ Scopul excursiei (exemplu): educarea culturii lecturii, iubirii și respectului pentru carte; extinderea orizonturilor, obținerea de cunoștințe suplimentare în diferite domenii ale culturii, științei; studierea pămintului natal;

▪ Obiectivele excursiei (exemple): organizarea activităților intelectuale de petrecere a timpului liber al locuitorilor din oraș/ sat/ comunitate; promovarea bunurilor culturale din regiune/ oraș/ sat; promovarea valorilor spirituale; îmbunătățirea competențelor culturale; satisfacerea intereselor cognitive ale populației; sensibilizarea comunității pentru păstrarea mediului; crearea unei ati-

tudini etc.

2. Selectarea subiectului

Fiecare tur trebuie să aibă propriul subiect clar definit. Alegerea subiectului depinde de cererea excursioniștilor, parametrii de vârstă, interese, etnie etc. De exemplu, pentru un grup de cetățeni de etnie evreiască ar prezenta interes în Chișinău vechiul cimitir evreiesc, Sinagoga veche, monumentul jertfelor pogromului etc.; pentru un grup de copii interes ar prezenta parcul de distracții din Orhei, teatrul de păpuși din Chișinău, iar pentru cei interesați de istoria Moldovei – Cetatea de la Soroca sau complexul Orheiul Vechi etc. Fiecare localitate poate depista un obiect, care, însoțit de o „poveste” bine pregătită, poate fi temei pentru excursie.

3. Selectarea și studiul materialelor pentru scenariul viitoarei excursii se efectuează, evident, în baza resurselor gestionate de bibliotecă:

- publicații privind amplasarea geografică a orașului/ satului și caracteristicile sale, publicații despre monumente naturale și istorice;
- legende, povești populare, colecții de poezie dedicate locurilor;
- albume foto, materiale audio și video, multimedia despre localitate;
- mărturii documentate ale localnicilor cu privire la evenimente și personalități;
- resurse care ajută la navigație: hărți și ghiduri; baze de date privind infrastructura turistică din regiune (hoteluri, moteluri, puncte de mâncare etc.);
- o bază de date cu link-uri către site-uri de informații utile;
- publicații enciclopedice și de referință;
- resurse elaborate de bibliotecă: bloguri, texte ale excursiilor, materiale video, fotografii etc.

Textul excursiei ar trebui să dezvăluie complet subiectul, să conțină diferite informații despre subiect. Cifrele, citatele, videoclipurile, diapozitivele ar trebui să fie însoțite de trimiteri la surse.

4. Întocmirea traseului excursiei presupune executarea unor principii cum ar fi:

- traseul excursiei ar trebui să fie cât mai comod pentru vizitatori;

- traseul excursiei ar trebui să faciliteze dezvăluirea temei acestei excursii;

- traseul trebuie să cuprindă obiective variate care să trezească și să mențină interesul participanților, să le ofere emoții plăcute prin frumusețea sau neobișnuința peisajului/ încăperilor, prin unicitatea sa;

- traseul trebuie să ofere o combinație armonioasă, echilibrată, variată de obiective pentru a nu obosi și plictisi utilizatorii/ vizitatorii, ci pentru a determina odihna activă a acestora.

5. Elaborarea textului/ scenariului excursiei

Textul este conceput pentru a oferi un accent tematic al poveștii ghidului, formulează un anumit punct de vedere asupra faptelor și evenimentelor, care sunt dedicate turului, oferă o evaluare obiectivă a obiectelor afișate. Cerințe pentru text: concizie, claritate în formulare, cantitatea necesară de material factual, disponibilitatea informațiilor despre subiect, dezvăluirea completă a subiectului, limba literară.

Textul turului poate fi compilat de o echipă creativă pentru fiecare subiect nou și îndeplinește funcții de control. Aceasta înseamnă că fiecare ghid poate să-și construiască propria poveste, dar ținând cont de cerințele acestui text (text de control). Pe baza textului de control, opțiunile de excursie pot fi create pe același subiect, inclusiv pentru copii și adulți, pentru diverse grupuri de lucrători. Dar practica de excursie se bazează pe textul individual, care determină succesiunea și complexitatea prezentării gândurilor, ajută ghidul să-și construiască logic povestea. Fiecare ghid elaborează un astfel de text independent, baza fiind, totuși, textul de control. Toate textele individuale, cu un bun text de control, vor avea un conținut identic, dar diferite stiluri de vorbire, cuvinte diferite, secvență diferită în poveste, pot exista chiar fapte diferite care confirmă aceeași situație. Desigur, toți ghizii, fiind la același obiect, vor spune același lucru, dar în mod diferit.

Textul trebuie să fie convenabil de utilizat. Citatele, cifrele (datele statistice) și exemplele vor fi însoțite de link-uri sau referințe către surse [5].

6. Alegerea tehnicilor metodologice de efectuare a excursiei

Succesul excursiei depinde direct de tehnicile metodologice utilizate în spectacol/ poveste. Alegerea unei metode anumite este dictată de obiectivele excursiei, de bogăția informațională a unui anumit obiect. Munca echipei de creație în această etapă constă în mai multe activități: selecția celor mai eficiente metode de predare recomandate în funcție de publicul excursiei (adulți, copii), ora turului (iarnă, vară, zi, seară), determinarea metodelor pentru menținerea atenției turiștilor și intensificarea procesului de percepție a materialului de excursie; formularea de recomandări privind utilizarea mijloacelor expresive în discursul ghidului; selectarea regulilor tehnicii de efectuare a excursiilor, cum ar fi referințe informative, descriere, comentarii, citat, întrebări-răspunsuri etc.

N.B! În cazul în care excursia este construită pe principiile aplicate în sistemul de învățământ, vizitatorul își pierde interesul. Ghidul va ține cont că excursia este o odihnă, o formă interesantă de petrecere a timpului liber. Deci va alege o formă cât mai originală și distractivă a excursiei.

Practica excursionistă prezintă o multitudine de forme și metode pentru organizarea unor excursii de succes.

Excursia Quest. Questul este un joc interactiv care presupune rezolvarea unor sarcini, în limitele unui subiect determinat. Dacă scopul unei excursii obișnuite este să informeze utilizatorul despre obiectele/atractivele din zonă, excursia Quest are un scop ușor diferit. Utilizatorii sunt încurajați să devină din ascultători pasivi detectivi, exploratori. Pe durata turului, utilizatorul va avea de rezolvat un număr de exerciții

variate, de la simple întrebări, la descoperirea de obiecte ascunse într-o zonă anume. Scopul utilizatorului este să rezolve toate probele propuse și să ajungă la final.

Excursia Quest combină caracteristicile questului și a excursiei:

- durata de timp, de obicei de la o oră academică la o zi;
- formarea unui grup (de obicei 1-7 persoane);
- traseu și sarcini bine pregătite;
- temă (poveste, legendă, aventură etc.) bine definită, care este esența acestei activități, dictându-i traseul și exercițiile;
- familiarizare cu obiectele de excursie în mișcare și la opriri;
- exerciții/ probleme logice (ghicitori) rezolvate în proces.

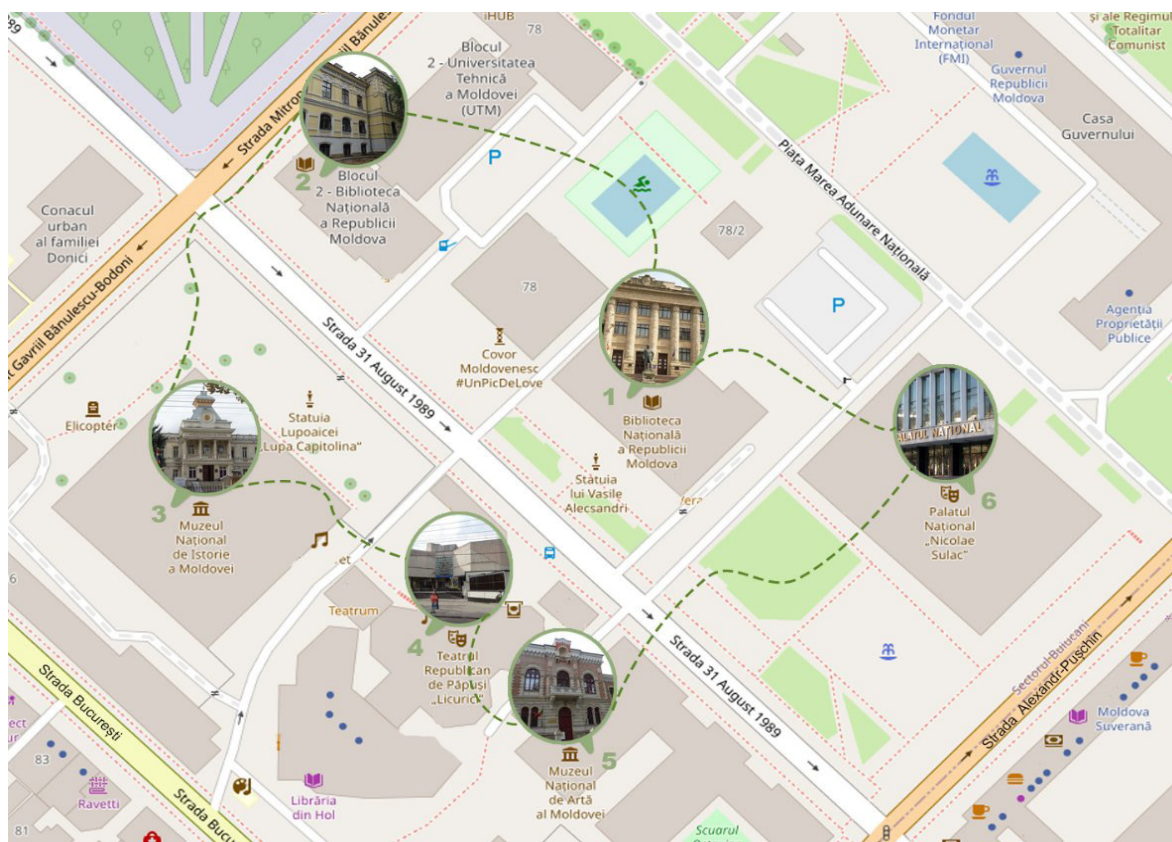
În acest tip de excursie, partea emoțională joacă un rol semnificativ, fiind componenta principală a procesului de joc.

Excursie teatralizată. O excursie teatralizată este un mod destul de neobișnuit și foarte elegant de a petrece timpul liber. Acest tip de excursie transformă ascultătorii nu numai în spectatori, ci și în participanți direcți la evenimentele descrise în programul de excursie prezentat. Excursia teatralizată este o combinație unică a unei forme interactive cu o prezentare dinamică și exprimată emoțional a celor mai interesante fapte și povești. Principiul de bază la crearea unei excursii teatralizate ar trebui să fie prezența unei teme interesante și a unei idei principale, pe care creatorul acestei forme de excursie dorește să o transmită publicului.

Excursiile cu elemente de animație sunt un tip de excursii care presupune implicarea în acțiuni active a participanților excursiei de către excursionist. Se va baza pe interconectivitatea ghidului cu beneficiarii, participarea lor comună la procesul de excursie, la divertismentul/ jocurile oferite de programul de excursie. Un rol important în excursia cu elemente de animație îl ocupă jocul. În timpul excursiei, jocul are caracter cognitiv, devine un mijloc eficient de dezvoltare intelectuală, educație morală și estetică. Jocul ajută la cercetarea lumii înconjurătoare, favorizează inițiativa creativă, trezește curiozitatea, activează gândirea.

călătorii online, excursii virtuale în 3D, folosirea QRcod-ului, folosirea aplicațiilor mobile de Ghid turistic sau GPS. Ca urmare, activitatea de excursie astăzi este în continuă evoluție și devine tot mai complexă. Utilizatorii devin mult mai exigenți în ceea ce privește calitatea și originalitatea oricărui serviciu. Pentru ca excursiile în Biblioteca Națională să fie competitive, a fost necesar de a schimba ideile stereotipice despre metodele de efectuare a unei excursii și apariția unor modalități suplimentare de implicare a vizitatorilor bibliotecii. Formele tradiționale de organizare sunt completate cu elemente de teatru, de extremă, de divertisment, cu participarea la diverse serbări, evenimente, ateliere, master-class etc. Sunt elaborate diverse variante ale traseelor în dependență de grupul țintă și interes: „BIBLIOTur la Biblioteca Națională”, care este axat pe o prezentare generală a bibliotecii; „Biblioteca Națională: în culise” prezintă compartimentele bibliotecii, care de obicei nu sunt disponibile publicului; „Repair café” - excursie cu atelier de reparare

a cărților la Centrul de restaurare, „Istoria scrisului și a tiparului” la Muzeul cărții (combinată, de obicei, cu serviciul „Școala altfel” - atelier de scris cu pana de gâscă sau cu stilusul pe tăblițe de lut); excursie-quest „Vreau să știu”; excursie tematică la expoziție, când tema excursiei este dictată de expoziția vernisată pe moment; excursie „Biblioteca pentru bibliotecari”, axată pe ciclurile tehnologice ale bibliotecii. Preocuparea pentru modernizarea activității și poziționarea Bibliotecii în comunitatea locală susține elaborarea produselor și serviciilor noi. În proces de conceptualizare este traseul „Povești desenate, povești ascultate...”, axat pe promovarea colecțiilor speciale: Colecțiile de carte ilustrată pentru copii (secția Arte plastice) și Colecția de discuri de vinil (secția Audiovideoteca). Traseul „Citește strada ca pe o carte” - o istorie a clădirilor care găzduiesc Biblioteca Națională și a monumentelor, obiectelor care o înconjoară - este la etapa de implementare/ testare.

Varietatea de trasee și forme de excursie ne permit să dezvoltăm competențele personale ale utilizatorilor reali și potențiali ai Bibliotecii Naționale; să valorificăm colecțiile bibliotecii; să promovăm resursele, produsele și serviciile bibliotecii; să dezvoltăm competențele didactice și de cercetare ale angajaților bibliotecii.

Spațiile Bibliotecii Naționale, precum și amplasarea acestora în centrul capitalei, permit ca specialiștii să modifice la alegere tema, traseul și tipul de excursii. Dar și bibliotecile din localități mai mici își pot elabora servicii de excursie.

Orice bibliotecă poate elabora o excursie de prezentare generală a localității. Sunt localități cu un patrimoniu istoric și cultural bogat și diversitatea naturală deosebită. Traseul excursiei de prezentare generală a localității poate include vizitarea mai multor așezări și obiecte care ar povesti despre:

- apartenența așezării la un anumit raion, regiune (posibil demonstrarea stemei și simbolurilor așezării);
- analiza numelui așezării (originea numelui, abordări pentru interpretarea denumirii, opțiuni pentru redenumiri);
- istoria creării așezării (data fondării) sau prima mențiune în documente de arhivă;
- date statistice privind localitatea (numărul de locuitori, distribuția lor pe vârste și sexe, numărul de străzi, curți etc.);
- caracteristicile condițiilor naturale și climaterice, principalele obiecte geografice (râuri, lacuri, podișuri etc.), minerale, flora și fauna (pe scurt);
- caracteristicile principalelor obiecte sociale (școli, spitale, întreprinderi industriale și agricole, muzee, cluburi, biblioteci, asociații obștești și de creație etc.);
- străzile principale (originea toponimelor, nume istorice și moderne etc.);
- caracteristicile monumentelor arhitecturale locale (istorie, stil), lăcașurilor de cult (biserici, mănăstiri etc.), designul și caracteristicile estetice ale caselor locale;
- monumente, obeliscuri, plăci memoriale;
- personalități notorii (nativi din regiune sau care au activat aici), vizite în oraș/sat ale oamenilor celebri;
- rolul așezării în istoria raionului, țării;
- probleme și perspective pentru dezvoltare [10].

Excursia poate fi completată cu întâlniri cu localnici celebri, bătrâni. Se vor populariza activ resursele bibliotecii cu privire la istoria locală.

O altă temă pentru excursie în localitățile

mai mici poate fi „Rănille pământului natal”, axată pe problemele ecologice locale (poluarea apelor, eroziunea solurilor, deșeuri nocive etc.). Această excursie va susține perfect și promovarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ONU.

Excursia „Satul meu – gură de rai” ar putea arăta cele mai pitorești locuri și ar putea fi însoțită de un atelier artistic de desen, poezie, cântec. Excursia „Sufletul satului” se va axa pe locuri importante din punct de vedere spiritual (biserica, biblioteca, școala etc.). Genericul „Fiecare venim dintr-un sat – / Unii direct, alții trecând prin părinți” (A. Blandiana) ar putea însoți o poveste frumoasă despre familii/generații din istoria satului. Iar genericul „Căci au trăit în satul meu, / Și-au mers pe hudicioare...” (V. Sârbu Pelivan) ar putea oglindi „povești” despre pământeni care au ajuns să fie remarcați.

Traseul/ harta excursiei poate fi elaborat/ă de bibliotecarul excursionist și multiplicat/ă ca material promoțional, dar poate fi și un exercițiu creativ pentru participanții la excursie, care vor participa la elaborarea celei mai interesante prezentări a traseului.

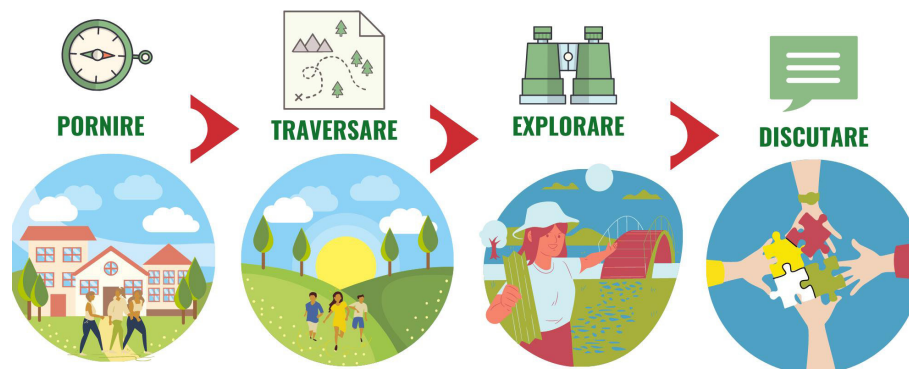
Participanții (copii/adolescenți) își pot manifesta creativitatea. Implicarea directă a participanților la excursie și elementele

de concurs/competiție vor face excursia și mai interesantă. Iar rezultatele materiale – desenele, plantele colectate, materialele promoționale – vor fi demonstrate părinților.

În condițiile actuale, când metodele obișnuite de atragere a vizitatorilor nu întotdeauna sunt productive, putem folosi și diverse servicii online, site-uri și posibilități oferite de social media. Această oportunitate oferă loc creativității și nu necesită costuri financiare mari. Una dintre cele mai populare opțiuni pentru publicitatea spațiului bibliotecii poate deveni **Turul virtual**. Acesta este un produs informațional relativ nou, care poate promova resursele și serviciile bibliotecii, demonstra capacitățile, spațiile și interiorul acesteia. Astfel de excursii au drept scop transformarea vizitatorilor virtuali în cititori reali ai bibliotecii.

Obiect al acestor excursii, pe lângă spații și resurse, poate fi istoria creării și dezvoltării bibliotecii, istoria clădirii în care este plasată biblioteca. Cu ajutorul unui tur virtual, puteți relata despre personalitățile remarcabile ale localității natale, vizitatorii celebri ai acesteia, puteți promova evenimente, expoziții, activități remarcabile, întâlniri care au loc în bibliotecă.

Tipurile de excursii virtuale depind de abilitățile digitale ale personalului și capacitățile financiare și tehnice ale bibliotecii. De exemplu, dezvoltarea și crearea unui tur 3D necesită resurse financiare pentru implicarea unor profesioniști din domeniul IT și gestionarea unui site. Este destul de dificil să faci un tur 3D singur, ai nevoie de experiență în crearea unor astfel de produse multimedia, programe speciale, echipamente profesionale pentru filmare etc. Dar nu este deloc necesar să alegeți

acest tip de excursie. Un tur virtual format din fotografii obișnuite este, de asemenea, eficient și uneori funcționează chiar mai bine decât panoramele interactive. Fotografii vă permit să spuneți rapid și ușor despre bibliotecă, caracteristicile arhitecturale ale acesteia, unde este amplasată, câte etaje are, câte cărți și reviste, servicii etc. Echipamentul personal (telefoane mobile, tablete) vă permite să faceți fotografii de înaltă rezoluție fără a avea abilități profesionale. Fotografii sunt ușor de adăugat pe site-ul/ blogul dvs. sau pe rețelele sociale. Desigur, în acest caz nu există interactivitate, nu există posibilitatea de a aduce obiectele mai aproape sau mai departe, efectul prezenței nu este atât de mare. Cu toate acestea, adăugând un mic text explicativ, puteți prezenta biblioteca în detalii pentru a-i interesa pe viitorii vizitatori [9].

Dacă totuși optați pentru o formă mai interactivă de prezentare a informațiilor, puteți folosi clipul video, care demonstrează o încărcătură emoțională mai puternică. Există multe platforme pentru postarea gratuită a videoclipurilor. Pentru moment, cea mai populară platformă este YouTube, iar cel mai popular tur virtual de excursie este dedicat New York Public Library și în momentul accesării (05.11.2020) a demonstrat de 892,218 de vizualizări. Deși cu vizualizări mai modeste, platforma YouTube prezintă o multitudine de tururi video din diferite țări cu excursii virtuale în diferite tipuri de biblioteci: atât biblioteci enorme,

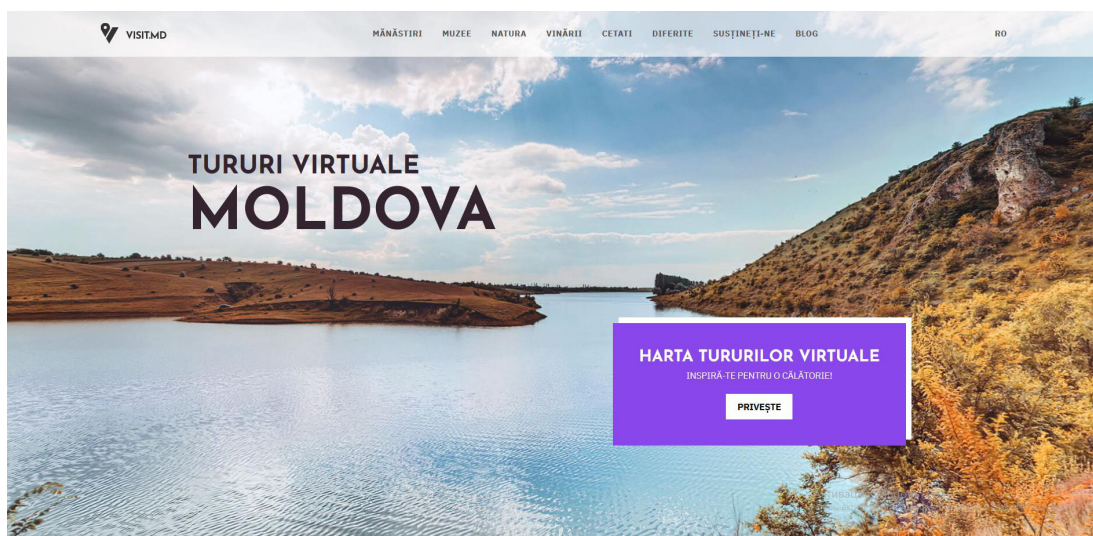
cum ar fi Biblioteca de Stat din Rusia sau Biblioteca Congresului din SUA, cât și biblioteci școlare, universitare sau municipale ordinare.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova folosește acest tip de tururi pentru a-și promova resursele, serviciile și imaginea la general. Pe contul YouTube al bibliotecii găsiți mai multe lucrări video elaborate în acest scop. Din ultimele, putem evidenția un șir de biblio-excursii virtuale „Muzeul Cărții”, elaborate de angajații secției Carte veche și rară, care sunt concepute să scoată în evidență cele mai importante momente din istoria cărții și a tiparului.

Actori în aceste excursii virtuale pot fi nu numai angajații din bibliotecă, dar și utilizatorii ei. Firește, cu cât mai bine cunoașteți software de editare video, cu atât mai calitativ va fi rezultatul final.

Evident că bibliotecile nu pot face competiție multitudinii de oferte care a apărut (mai ales în situația de pandemie) și propun publicului excursii virtuale în cele mai renumite muzee, galerii și săli ale lumii; oferă vizite în grădini zoologice și fabuloase grădini botanice sau chiar excursii virtuale în ocean, unde poți vedea în detalii cel mai mare recif de corali în lume și „înnota” cu locuitorii acvatici; în planetarii sau centre de pregătire a cosmonauților.

Spațiul virtual autohton propune tururi online 3D în cele mai frumoase mănăstiri, cetăți, muzee, vinării și cele mai pitorești locuri ale țării.

<http://www.visit.md>

Dar aceasta nu semnifică faptul că excursia dumneavoastră nu va interesa pe nimeni. Nu comparați spațiul bibliotecii cu altele, nu presupuneți că fotografiile și videoclipurile nu au calitatea necesară, iar actorul principal nu este destul de carismatic. Spuneți vizitatorilor potențiali ce vă place cel mai mult la locul de muncă, ce este cel mai interesant aici, care sunt cărțile cele mai populare, ce evenimente desfășurați și ce vă face să fiți deosebiți în comunitate. O abordare sinceră va genera un tur virtual cât se poate de creativ.

Tururile virtuale deja au demonstrat că sunt o modalitate reușită de a mobiliza utilizatorii să viziteze biblioteca.

Rezumând, putem spune că metodologia unei excursii ghidate este abilitatea de a inventa, conceptualiza și istorisi o „poveste” despre un „obiect” dat. Metoda de desfășurare a excursiilor include un set de tehnici metodologice, care asigură eficacitatea excursiei ca metodă de comunicare cu comunitatea.

Referințe bibliografice:

1. DEDIU, Liviu-Iulian. Managementul serviciilor pentru utilizatori în bibliotecile contemporane: Rezumatul tezei de doctorat. [online]. [citat 05.11.2020]. Disponibil: <https://www.kosson.ro/depozit/acces-deschis-1/teze-de-doctorat-1/30-managementul-serviciilor-pentru-utilizatori-in-bibliotecile-contemporane-1/file>.
2. DRUMEA, Petru; DRUMEA, Silvia. Noi tendințe în didactica geografiei. — Chișinău: CEP USM, 2007. 225 p. ISBN: 978-9975-70-141-9.
3. DULAMĂ, Maria Eliza; ROȘCOVAN, Serafima. Didactica geografiei. Manual pentru studenți și profesori. Chișinău: Bons Offices, 2007. 512 p. ISBN: 978-9975-80-129-4.
4. GRIBINCEA, Alexandru, COȘCIUG, Cristina, GRIBINCEA, Corina. Organizarea excursiilor și tehnici de ghidaj. Note de curs. Chișinău: USEM, 2018. 92 p.
5. ÎNCEPEȚI turul. Cum să faci un tur bun. [online]. [citat 05.11.2020]. Disponibil: <http://prosemenov.ru/ro/nachinat-ekskursiyu-kak-sdelat-horoshuyu-ekskursiyu-o-chem-stoit/>.
6. NATURA și caracteristicile turismului cultural. [online]. [citat 05.11.2020]. Disponibil: <http://www.montana-vidin-dolj.com/ro/publications/?NewsId=4>.
7. RIGORILE internaționale actuale ale organizării și funcționării bibliotecilor publice. Expozeu și comentarii asupra Ghidului IFLA-UNESCO. Ed. îngrijită de Vera Osoianu. Chișinău, 2007. 154 p. ISBN 978-9975-9580-8-0.
8. STANCIU, S. Marketing. București: Editura Universității București, 1993. [online]. [citat 05.11.2020]. Disponibil: https://www.amfiteatru-economic.ro/temp/Articol_1289.pdf; Disponibil: <https://lala.lanbook.com/virtualnaya-ekskursiya-po-biblioteke-idei-po-sozdaniyu>
10. Краеведческо-экскурсионная деятельность библиотек. Сборник методико-библиографических материалов. Автор-составитель Е. С. Бурлакова. Оренбург: РИО ООУНБ им. Н. К. Крупской, 2015. 56 с. [online]. [citat 05. 11. 2020]. Disponibil: https://portal.orenlib.ru/up/article/file/kraeved_eks_deyatelnost_bibliotek.pdf.